

Jérôme de Courvoisier

Én csak egyetlen szentséget ismerek el, az életet, a jelenvaló életet.

Sophie de Courvoisier

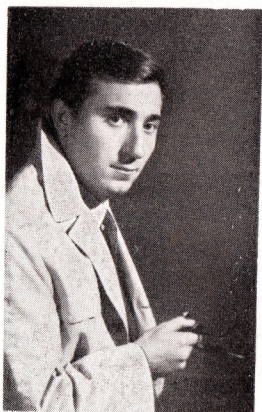

Mezey Lajos

Mind a ketten eltévedtünk ennek a mozgalmas világnak az útvesztőiben... Áldom ezt az utolsó órát, amikor újra megtaláltuk egymást és önmagunkat.

Dévay Camilla

Claude Vallée

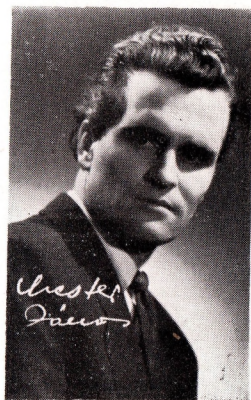

Engem a hit hozott ide. Ki tudna eltávolítani magától?

Szilágyi Tibor

A harc végső célját nézem, s az emberiség haladása megér néhány szennyfoltot, sőt ha kell, akár a bűnt is.

Lazare Carnot

Mester János

Minél jobban elmélyedek a fájdalomnak és az emberfeletti hatalomnak ebben a világban, annál inkább érzem, hogy roppant méretű drámai költemény alakul ki bennem; hallom, hogy dörög a feltámadt óceán; ez a francia nép *Iliásza*. Soha a lelkiismeretek kapuját ilyen vad erővel ki nem tépték sarkai-ból. Soha ilyen mélyen nem lehetett behatolni a lélek tátongó torkába. Soha a láthatatlan istenek és szörnyek, melyek a szellem mély odvaiban laknak, ilyen határozottan elő nem robbantak az éjszakából, mint ebben a pillanatban, mely fenséges és félelmetes volt, mint a villámcsapás. *Nemcsak egy le-tűnt korszak drámáját szeretném megírni, hanem az élet erőlehetőségeinek és határai-nak próbáját is.*

Nekem a történelem a szenvedélyek és a természeti erők medencéje. Meríték belőle... Nem az izgat, hogy az alakok hasonlók legyenek, mert örökéletűek. Eszembe jut az a fölséges tanítás amit Michelangelo adott, amikor nem Lorenzot, hanem a Gondolkodót mintázta: „Száz év múlva hasonlítani fog!” A költő szerepe az, hogy énekelje, ha tudja, azt a dalt, mely minden időknek szól. A történelmi dráma művészi hatóereje nem abban van, hogy mi volt a történelem, hanem, hogy mit jelent minden időkben... A napok szereplőinél, akiknek arcát fölfalta a sír, sokkal inkább érdekelnek azok az erők, melyek tes-tükben lakoztak, és azóta másutt vettek szál-lást.

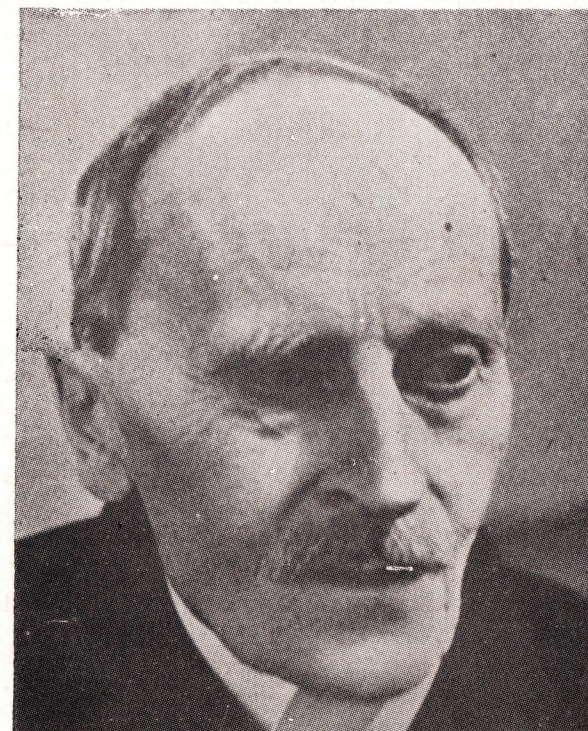
(A szerelem és a halál játéka előszavából)

Szerkeszti: Osztovcics Levente

66. 3743 BNYV Kecskemét — F. k.: Nádasy Ferencné

KATONA JÓZSEF SZÍNHÁZ KECSKEMÉT

1966—67

ROMAIN ROLLAND

1866—1944

A SZERELEM ÉS A HALÁL JÁTÉKA

„EURÓPA LELKIISMERETE”

Élete és műve a tiszta szellem lázadása az elanyagiasodott, merész szárnyalásra képtelen világ ellen, melynek zsarnoksága előtt azonban — Rolland hite szerint — csak a gyengeségükben, kényelemszeretükben megalkuvók hódolnak meg, a lélekben erősek soha. Ez a nagy művész sohasem esett kétségbe, bármi szürnyűt produkált is ez a század, sohasem tette le fegyverét: hitét az ember alapvető jóságában. Nem olyan orvos volt, aki csak diagnosztának kitűnő. Tudománya nem állt meg a bajok okainak pontos felderítésénél. Érezte: gyógyítani hivatott. S tudta, hogy az orvosság csak akkor használ igazán, ha a beteg maga is élni akar. Az élet, a teljesebb élet akarását, a tisztult, harmonikus élet iránti vágyat erősítette azokban, akik befogadták hitét, tanításait.

De nemcsak szép, vonzó eszmék szószólója volt. Amit másoktól követelt, azt valósította meg a maga életével is: a gondolat és tett egységét. Az eszményekért vállalt élet glóriáját látta volna legszívesebben minden ember feje körül. A tett, a szenvedés tisztító tüzét érezte legalkalmasabbnak arra, hogy bűneiből, alantas vágyaiból, önös érdekeiből az egyetemes szeretetben szülessen újjá az ember.

Pályája kezdetén zenetörténeti tanulmányokat folytatott, drámáival, a „nép színháza” megvalósításáért küzdött. Hatalmas regényfolyama, a *Jean Christoph* a zeneművész, sőt maga a művészet lélektanának regénye, ugyanakkor Franciaország és egész Európa sorsáért felelősséget érző író hitvallása a társadalmi fejlődés, a béke mellett. Publicisztikájában szembefordult a háborúval, a nacionalizmussal. A forradalom melletti állásfoglalás irányába történő eszmei fejlődését mutatja egy asszonyi sorson keresztül másik nagy regényciklusa, *Az elvarázsolt lélek*. 1919-ben megjelent *Colas Breugnon* c. műve az egészség, az erő, a jóízű, csípős humor és optimizmus remekműve.

Színházunk Romain Rolland születésének századik évfordulóján ezzel a bemutatóval adózik a nagy humanista emlékének.

ROMAIN ROLLAND

A SZERELEM ÉS A HALÁL JÁTÉKA

FORDÍTOTTA:

BENEDEK ANDRÁS

SZEREPLŐK

Jerome de Courvoisier	Mezey Lajos
Sophie de Courvoisier	Dévy Camilla
Claude Vallée	Szilágyi Tibor
Lazare Carnot	Mester János
Denis Bayot	Kölgyesy György
Horace Bouchet	Forró Pál
Lodosiak Corizier	Faragó Sári
Chloris Soucy	Fodor Zsóka
Crapart	Piróth Gyula

Katonák: Bokor László, Radó Béla, Petó Béla,
Altrichter József

Díszlettervező:
Timár József

Jelmeztervező:
Márton aladár

RENDEZŐ

MARGITTA GÁBOR

A DARABRÓL

Romain Rolland a húszas évek közepén három új alkotással gazdagította a francia forradalommal foglalkozó dráma-sorozatát. Közülük is kiemelkedik az 1925-ben írt és legelőször Budapesten rendkívüli sikerrel bemutatott *A szerelem és a halál játéka*. Eltérően a ciklus előző darabjaitól, főleg a népforradalmi lendületet kifejező *Július 14-től*, vagy akár a messzehangzón patetikus *Dantontól*, a történelem itt a dráma hátterébe szorul, a tulajdonképpeni konfliktust az időtlen emberi szenvedélyek végtelenségig feszülése és összeütközése adja. Lírai epizód ez: szabad tétel a forradalmi szimfóniában, annak művészi tanítása, hogy az egyéni érzelmek nem bénulnak meg a társadalmi harc kiéleződése idején sem...

A szerelem és a halál játéka háromszög dráma: Courvoisier idős férfi, nagy tudós, becsült polgár, konvent-tag: fiatal felesége tiszteli őt, a veszély azonban felszítja az asszonyban visszafolytott, régi szerelmét egy üldözött girondistá képviselő iránt; ez szintén szereti Sophie-t, s mindent kockáztatva álruhában visszatér Párizsba, szerelméhez. A tudós akkor veszi észre mindennél erősebb szerelmüket, amikor hazajön a Konventből, ahol heves lelkiismereti tusa után szembefordult a jakobinusokkal. Távozása a Konventből azt is jelenti, hogy levonja a cselekvő szellemi ember — Rolland eszményképe — végső következtetését: csak addig hajlandó együtt haladni az erőszakos eszközök alkalmazóival, amíg lelkiismerete megengedi; utána inkább vállalja az üldöztetést, sőt a halált is. Lenne módja menekülni, ő azonban a fiataloknak ajánlja fel a neki és feleségének küldött menlevelet. Ezt csak a férfi fogadja el, a nő megrendülten választja férjét és a veszélyt.

Dobossy László